

ด่วนที่สุด

ที่ กต ๑๐๐๒/๑๕๖๕

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง การเสนอรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของไทยตามกลไก Universal Periodic Review รอบที่ ๓
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างอิง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลับ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๒๕๔๓๗ ลงวันที่
๖ สิงหาคม ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างกรอบการพิจารณาข้อเสนอแนะสำหรับการนำเสนอรายงานประเทศไทยตามกลไก UPR
รอบที่ ๓ และคำมั่นโดยสมัครใจ (ภาษาอังกฤษและคำแปลภาษาไทย)

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ เห็นชอบรายงาน
ทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของไทยตามกลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๓ (รายงาน
ประเทศฯ) และสั่งการให้กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูล
ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสิทธิมนุษยชนของไทยให้ครบทุกมิติ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการนำเสนอรายงานประเทศฯ
ต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการต่างประเทศได้ดำเนินการจัดส่งรายงานประเทศฯ ไปยังสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อ
สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติแล้วเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๔ ในโอกาสนี้ กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอ
เรื่อง การเสนอรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของไทยตามกลไก UPR รอบที่ ๓ ด้วยวาจา มาเพื่อ
คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติการให้การเสนอ
เรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
หรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย รวมทั้งเป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์
ในด้านการเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง

เกี่ยวกับเรื่องนี้ กระทรวงการต่างประเทศขอเรียน ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council: HRC)
ได้กำหนดให้ทุกประเทศ รวมทั้งไทย จัดทำและนำเสนอรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนตามกลไก UPR
ซึ่งสะท้อนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนทุก ๔ ปีครั้ง โดยประเทศอื่น ๆ สามารถร่วมพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ
สำหรับกระบวนการ UPR รอบที่ ๓ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ ได้กำหนดให้คณะผู้แทนไทยเข้าร่วมการนำเสนอ
รายงานประเทศฯ ในการประชุมคณะทำงาน UPR สมัยที่ ๓๙ ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ในรูปแบบผสม
(hybrid) โดยคณะผู้แทนไทยสามารถนำเสนอรายงานประเทศฯ ผ่านระบบ Zoom จากกรุงเทพฯ พร้อมกับการ
เข้าร่วมที่สำนักงานสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา

๑.๒ การดำเนินการที่ผ่านมา

๑.๒.๑ กระทรวงการต่างประเทศได้จัดส่งรายงานประเทศฯ ซึ่งได้รับความเห็นชอบ
จากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ ให้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๔

/ซึ่งปัจจุบัน...

ซึ่งปัจจุบัน คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ ได้แปลรายงานดังกล่าวเป็นภาษาทางการของสหประชาชาติทั้ง ๖ ภาษา และเผยแพร่ในเว็บไซต์ของสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนฯ

๑.๒.๒ กระทรวงการต่างประเทศร่วมกับกระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) ได้จัดการบรรยายสรุปเกี่ยวกับรายงาน UPR รอบที่ ๓ ของไทยแก่คณะทูตานุทูตประจำประเทศไทย เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ และได้รับทราบท่าที ประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประเทศต่าง ๆ

๑.๒.๓ กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำ รายงานประเทศฯ และติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะภายใต้กลไก UPR ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมแลกเปลี่ยนความเห็นและพิจารณา ท่าที รวมถึงความพร้อมที่จะตอบรับข้อเสนอแนะและให้คำมั่นโดยสมัครใจ ในช่วงการนำเสนอรายงานประเทศฯ ด้วยวาจาของไทย

๑.๒.๔ กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงยุติธรรม (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) ร่วมกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนฯ ประเทศไทย ได้จัดการซ้อมจำลองสถานการณ์จริง (Mock Session) ของการเสนอรายงานประเทศฯ ด้วยวาจา เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔ เพื่อซักซ้อมและเตรียมความพร้อมของคณะผู้แทนไทย

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ในการนำเสนอรายงานประเทศฯ ตามกลไก UPR แต่ละรัฐจะต้องรับฟังข้อเสนอแนะจาก รัฐอื่น ๆ โดยพิจารณาตอบรับข้อเสนอแนะ รวมถึงประกาศคำมั่นโดยสมัครใจ อีกทั้งนำมาปฏิบัติและรายงานผล ให้แก่คณะทำงาน UPR ทุก ๔ ปีครั้ง เรื่องนี้จึงเข้าข่ายเรื่องที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย รวมทั้งเป็นการดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์ในด้านการเมือง การต่างประเทศ และความมั่นคง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

โดยที่คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ ได้กำหนดให้คณะผู้แทนไทยนำเสนอรายงานประเทศฯ ในการประชุมคณะทำงาน UPR สมัยที่ ๓๔ ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ซึ่งก่อนการนำเสนอรายงาน ด้วยวาจา ฝ่ายไทยจะมีการหารือกับประเทศต่าง ๆ โดยบางประเทศอาจพิจารณาแจ้งข้อเสนอแนะให้ไทย ทราบล่วงหน้า ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการเตรียมการนำเสนอรายงานประเทศฯ ของคณะผู้แทนไทยด้วย กระทรวงการต่างประเทศจึงขอให้พิจารณานำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

๔.สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและกฎหมาย

๔.๑ ในการนำเสนอรายงานประเทศฯ รอบที่ ๓ องค์ประกอบคณะผู้แทนไทยประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าคณะ โดยมีผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมนำเสนอรายงานด้วย ระบบทางไกลจากกระทรวงการต่างประเทศ ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สำนักงานอัยการสูงสุด รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งมีผู้แทนจาก คณะผู้แทนถาวรไทยประจำสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา เข้าร่วมที่นครเจนีวา โดยคณะผู้แทนไทยมีภารกิจ ในการแจ้งพัฒนาการด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ ซึ่งแจ้งเกี่ยวกับประเด็นสิทธิมนุษยชนที่อยู่ในความสนใจของ ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งพิจารณาตอบรับข้อเสนอแนะจากประเทศต่าง ๆ

๔.๒ การนำเสนอรายงานประเทศฯ ด้วยวาจาของไทยในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ จะใช้เวลาทั้งหมด ๓ ชั่วโมง ๑๕ นาที โดยมีกำหนดการเสนอรายงานฯ คือ (๑) การกล่าวเปิดโดยประธานหรือ

รองประธานคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ (๒) การกล่าวแนะนำรายงานและการตอบคำถามล่วงหน้าของไทยจะได้รับ ๑๐ วัน ก่อนการเสนอรายงานประเทศฯ โดยหัวหน้าคณะผู้แทนไทย (๓) ช่วงการหารือแลกเปลี่ยน (Interactive Dialogue) จำนวน ๒-๓ รอบ ระหว่างไทยและประเทศที่ให้ข้อเสนอแนะ (๔) การกล่าวปิดโดยผู้แทนไทย และ (๕) การกล่าวปิดโดยประธานหรือรองประธานคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ

๔.๓ ในช่วงการนำเสนอรายงานประเทศฯ คณะผู้แทนไทยสามารถเลือกที่จะตอบรับ ข้อเสนอแนะบางส่วนได้ โดยแจ้งข้อเสนอแนะที่ไทยตอบรับทันทีในการประชุมรับรองผลการนำเสนอรายงาน ประเทศฯ ในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ หนึ่งใน การนำเสนอรายงานประเทศฯ รอบที่ ๑ เมื่อปี ๒๕๕๔ ไทยได้รับข้อเสนอแนะทั้งหมด ๑๗๒ ข้อ โดยได้แจ้งตอบรับในทันที ๑๐๐ ข้อ นำกลับมาพิจารณาเพิ่มเติมและตอบรับในภายหลัง (ไม่เกิน ๓ เดือน) อีก ๓๔ ข้อ และไม่ตอบรับ ๓๘ ข้อ รวมทั้งประกาศคำมั่นโดยสมัครใจ ๘ ข้อ ในรอบที่ ๒ เมื่อปี ๒๕๕๔ ไทยได้รับข้อเสนอแนะทั้งหมด ๒๔๙ ข้อ โดยได้แจ้งตอบรับในทันที ๑๘๑ ข้อ นำกลับมาพิจารณาเพิ่มเติมและตอบรับในภายหลัง (ไม่เกิน ๓ เดือน) อีก ๖ ข้อ และไม่ตอบรับ ๖๒ ข้อ รวมทั้ง ประกาศคำมั่นโดยสมัครใจ ๗ ข้อ

ทั้งนี้ แนวทางการกำหนดกรอบการพิจารณาตอบรับข้อเสนอแนะและคำมั่น โดยสมัครใจไว้ล่วงหน้าเป็นแนวทางที่ปฏิบัติตั้งแต่การนำเสนอรายงานประเทศฯ รอบที่ ๑ และ ๒ เพื่อแสดงความพร้อมของไทยในการดำเนินการเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเด็นที่สำคัญ อันสะท้อนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์และเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของไทย

๔.๔ ข้อเสนอแนะที่ไทยควรตอบรับในการนำเสนอรายงานประเทศฯ รอบที่ ๓ ประกอบด้วย (๑) ข้อเสนอแนะที่ไทยเคยตอบรับแล้วในช่วงการนำเสนอรายงานประเทศฯ รอบที่ ๑ และ ๒ (๒) ข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงาน (๓) ข้อเสนอแนะที่เป็นคำนิยามเชิงหลักการที่ไทยยึดถือและปฏิบัติตามโดยตลอด (๔) ข้อเสนอแนะที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของโครงสร้างสิทธิมนุษยชนในประเทศ และ (๕) ข้อเสนอแนะที่หน่วยงานมีความพร้อมที่จะรับดำเนินการ โดยคณะผู้แทนไทยสามารถนำข้อเสนอแนะที่นอกเหนือจากกรอบดังกล่าวมาพิจารณาในรายละเอียดภายหลังการนำเสนอรายงานประเทศฯ ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (ข้อ ๑ และ ข้อ ๒)

๔.๕ นอกจากการตอบรับข้อเสนอแนะ คณะผู้แทนไทยควรประกาศคำมั่นโดยสมัครใจ เพื่อยืนยันเจตนารมณ์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของรัฐบาล ทั้งนี้ คำมั่นโดยสมัครใจจะเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน การศึกษาความเป็นไปได้ของการเข้าเป็นภาคีตราสารระหว่างประเทศเพิ่มเติม การจัดรายงานระยะกลางรอบ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบสาธารณสุขและหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า การดำเนินความร่วมมือในการในการขจัดความไร้รัฐและการส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ ของกลุ่มคนไร้รัฐไร้สัญชาติ การเร่งส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษา และการสร้างความตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนให้กับทุกภาคส่วน การพิจารณาแนวทางส่งเสริมมาตรการบังคับสำหรับภาคธุรกิจในการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน และการยืนยันการประกาศ standing invitation ต่อกลไกพิเศษของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (ข้อ ๓ พร้อมคำมั่นโดยสมัครใจ (ภาษาอังกฤษ))

๔.๖ โดยที่การนำเสนอรายงานประเทศฯ ตามกลไก UPR รอบที่ ๓ อยู่ในความสนใจของประชาคมระหว่างประเทศและองค์กรภาคประชาสังคม จึงคาดว่าในช่วงการนำเสนอรายงานประเทศฯ ด้วยวาจา สื่อมวลชนและองค์กรภาคประชาสังคมทั้งในและต่างประเทศ จะนำเสนอข้อเกี่ยวกับการนำเสนอรายงานประเทศฯ และสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของไทยอย่างกว้างขวาง ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศจะเตรียมข่าวสารนิเทศสำหรับให้ข้อมูลต่อสาธารณะ รวมถึงแนวทางชี้แจงไว้ด้วย

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใดๆ
ไม่มี

๖. ผลกระทบ

-

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

-

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงาน
ประเทศฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๔ โดยกรรมการและผู้แทนของทุกหน่วยงานที่เข้าร่วม
ได้รับทราบและร่วมให้ความเห็น นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศยังได้มีหนังสือแจ้งเวียนร่างกรอบ
การพิจารณาข้อเสนอแนะในช่วงการนำเสนอรายงานประเทศฯ ตามกลไก UPR รอบที่ ๓ และคำมั่นโดยสมัครใจ
ของไทยให้แก่คณะกรรมการฯ เพื่อขอรับความเห็นเพิ่มเติม ซึ่งคณะกรรมการฯ ไม่ได้แจ้งข้อขัดข้อง

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ เห็นชอบรายงานทบทวนสถานการณ์
สิทธิมนุษยชนของไทยตามกลไก UPR รอบที่ ๓ และสั่งการให้กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสิทธิมนุษยชนของไทยให้ครบทุกมิติ เพื่อใช้เป็น
ข้อมูลประกอบการนำเสนอรายงานฯ ต่อไป

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้

๑๐.๑ รับทราบความคืบหน้าของการเตรียมการนำเสนอรายงานประเทศฯ ตามกลไก
UPR รอบที่ ๓ และสั่งการให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนการนำเสนอรายงานฯ รวมถึงรายงาน
ความคืบหน้าของการดำเนินการและจัดเตรียมข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนในส่วนที่เกี่ยวข้องให้กระทรวง
การต่างประเทศทราบในโอกาสแรก เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับชี้แจงหากได้รับการสอบถามระหว่างการเสนอ
รายงานด้วยวาจา

๑๐.๒ ให้ความเห็นชอบต่อร่างกรอบการพิจารณาข้อเสนอแนะในช่วงการนำเสนอรายงาน
ประเทศฯ ตามกลไก UPR รอบที่ ๓ และคำมั่นโดยสมัครใจของไทย (สิ่งที่ส่งมาด้วย) และอนุมัติให้
คณะผู้แทนไทยพิจารณามีท่าทีในช่วงการนำเสนอรายงานด้วยวาจาตามกรอบดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน ปรมดีวินัย)

รองนายกรัฐมนตรี

และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กองการสังคม

กรมองค์การระหว่างประเทศ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๒๑๕๗ (น.ส. อติกานต์ ๐๖๑ ๖๔๓ ๓๓๘๙)

โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๖๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ at.dilogwathana@mfa.mail.go.th